

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primească la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir pețit prima dată 14 bani, a doua oară
12 bani, a treia oară 10 bani.

Lupta pentru noua lege electorală.

Proiectul de lege electorală al partidului național român.

Față de proiectul lui Tisa-Lukaci, deputații noștri naționaliști nu se mulțumesc numai să-l combată (să lupte contra lui) cu toată tăria, ci au alcătuit și ei un proiect (plan) de lege electorală așa cum ar trebui să fie la noi, ca să se poată face dreptate tuturor popoarelor din patria noastră.

Proiectul electoral al deputaților români e compus din șase capitole cu 82 de paragrafi.

După proiectul acesta, ar avea drept de vot toți cetățenii statului, fără deosebire de sex (bărbați și femei), cari au împlinit vârsta de 24 de ani și sunt trecuți în listele electorale.

Nu vor putea avea drept de vot jandarmii, polițiștii și toți cei însărcinați cu păstrarea forței publice, apoi cei nebuni și cei ce primesc ajutoare din fondul săracilor, cel care a fost condamnat în două rânduri pentru beție la cel puțin doi ani; nu mai au dreptul de vot cei ce au fost condamnați la închisoare pentru crime și alte fărâdelegi grele, precum și cei ce și-au pierdut dreptul de vot în urma unei sentințe judecătorești.

Fiecare alegător e obligat să-și îndeplinească dreptul de vot în persoană. Un alegător nu poate avea decât un singur vot.

Deputat poate fi ales orice cetățean cu drept de alegător, care a împlinit vârsta de 30 ani și este socotit ca vrednic a ocupa această demnitate.

Nu pot fi aleși deputați următorii:

Funcționarii administrativi, magistrații în acel cerc electoral, unde funcționează sau unde au funcționat mai înainte, comișii supreme, prim-pretorii, pretorii, comandantii de jandarmi și poliție în același oraș sau comitat.

Fiecare cerc electoral va alege un singur deputat.

Numărul alegătorilor într'un cerc va fi în raport cu numărul populației. Un deputat va reprezenta în Cameră 50 de mii de locuitori.

La formarea cercurilor electorale se va ține seama de situația geografică (împrejurările cum locuiesc) a naționalităților și să se formeze cercuri electorale numai pentru naționalități.

Fiecare comună sau oraș sau parte de oraș, în care sunt cel puțin 500 de votanți, va forma un cerc de votare separat.

Votarea se va face în fiecare comună separat, votul va fi secret.

Listele electorale se vor verifica din 5 în 5 ani și vor fi supuse spre aprobare comitetului central din fiecare cerc electoral.

Acesta e proiectul nostru. Jidano-Maghiarii și slugile lor, Sașii, își bat joc de el. Gazetele din Viena, cari n'au fost cumpărate de guvern, scriu însă toate, că proiectul Românilor e singurul proiect cinstit pentru o lege electorală în Ungaria.

Nu vom birui cu el acum, dar nu va mai trece mult și și în Ungaria se va face dreptate.

Foloasele votului universal, egal și secret.

Am dat mai sus părțile de competență, cari sunt cuprinse în proiectul de lege al Românilor. Unele părți au fost siliți a le lăsa afara din lipsă de loc, fiindcă am dorit a informa cetitorii și asupra celorlalte mișcări din țară în legătura cu legea electorală. Ba am primit și o seamă de întrebări asupra votului universal, la cari încă vom răspunde din acest prilej.

Mai mulți cetitori ne întrebă: Care ar fi pentru noi folosul votului universal, egal, și secret? Despre aceasta am scris mai de multe ori de câțiva ani încoace. Spunem însă bucuros și acum, care ar fi folosul.

Cel mai însemnat așezământ al unei țări e dieta ei, pentru că acolo se votează toate legile cu privire la dări, păduri, pășuni, regularea râurilor, pescuit, vânat, negoț, meserii, fabrici, cumpărarea și vânzarea moșilor și împărțirea lor la țărani, timbre, armată, taxe la poștă și telegraf, administrație (funcționarii comunali, comitatensi, de stat), școli, biserici, judecătorii, tribunale, scurt tot ce privește viața omului dela naștere până la moarte.

Legile acestea le votează deputații, iar pe deputați îi aleg aceia, cari au drept de vot, adică alegătorii.

La noi în Ungaria sunt numai câteva sute de mii de alegători, pe când ar trebui să fie multe milioane, adică multe mii de mii. Alegerea se face pe față, adică așa, ca cel slab de înger să nu cuteze să voteze pe cine știe că va vota ca deputat legi drepte pentru popor. În felul acesta ajung deputați mai tot domni de aceia, cari nu caută să voteze legi pentru folosul poporului, ci pentru căpătueala a câteva sute de mii de lacomi de averi nemuncite și de stăpânire și subjugare a milioanele de cetățeni, cari muncesc de se spetesc, pentru că să poată plăti dările cele mari și să crească feciori pentru armată.

Dacă ar avea drept de vot de pildă toți oamenii dela 24 de ani în sus, fără deosebire de avere și știință de carte, nu s'ar mai putea cumpăra suflete, iar fiind votul secret (cu fiduli), nu le-ar mai păsa oamenilor de amenințările tuturor paraziților, cari trăesc de pe spinarea noastră.

Dacă s'ar alege deputații după votul universal, egal și secret, am avea o dietă compusă numai din deputați, cari să voteze legi spre binele poporului. Atunci dările cele mari le-ar plăti fabricanții, bancherii, proprietarii cei mari, nu ca acum, când meseriașul, negustorul cel mic și plugarul plătește din venitul lui cu mult mai mult statului decât aceia, după cum am arătat de nenumărate ori cu dovezi. Atunci legile despre păduri și pășuni nu ar fi astfel întocmite, încât omul să moară de frig lângă pădurea plină de uscături pe jos, vitele să ne peară de foame nu departe de pășunile grase din pădure. Târnavele, Murășul, Oltul, Someșele, Crișurile și alte râuri dela noi nu s'ar mai revărsa în fiecare an prăpădindu-ne holdele, căci dieta ar vota bani, ca malurile lor să fie întărite. Moșiile statului și ale proprietarilor mari, cari au dat faliment (au sărăcit) din cauza vieții lor destrăbălate, ar fi împărțite la oamenii din apropierea lor, nu să se aducă toate pușnoaiele de cine știe unde și să fie făcute proprietari fără muncă. Pe căile ferate taxele de călătorie ar fi pentru oamenii din popor cât se poate de mici, nu ca acum. Slujbașii comunali, comitatensi (dela comitat) și de stat dintre Români ar fi atunci toți Români, totul ar merge românește. A-fără de aceea slujbașii n'ar mai face pe domnii, ci ar fi aceea ce-i arată și numele: slujitori ai poporului. Statul ne-ar plăti atunci toți învățătorii noștri românești la școale românești și nu ne-ar batjocori satele cu școale de limbă străină. Bisericiile noastre ar primi atunci și ele ajutoare de milioane, nu de câteva sute de mii ca acum. Și multe alte foloase am avea de pe urma votului universal, egal și secret, pe care-l cere întâiu și întâiu *partidul nostru național român*, al cărui membru nu numai că e dator să fie fiecare Român, dar fiecare Român e dator să pedepsească și să blăsteme pe ticălosul, care va cuteza să-și dea votul străinului sau și celuice minte, că e Român, cu toată că acesta ține cu asupritorii neamului nostru.

Pentru votul universal, egal și secret e dator să lupte fiecare Român, dela Vlădică până la opincă, orășan și sătean, bogat și sărac. Căci fără de el nu putem ajunge la dreptate.

Contra proiectului de lege electorală al lui Tisa-Lukaci.

Agitația socialistilor. — Adunările populare ale partidelor din opoziție. — Mișcarea comunelor. — Amenințările lui Lukaci.

Partidul social-democrat a răspândit un manifest (o scrisoare) tipărit în câteva milioane de exemplare. În manifest se arată, că criza (neorânduiala din dietă și alte neajunsuri, ce au venit peste noi în anul trecut) a aruncat mii și mii de muncitori în cea mai neagră mizerie. O lecuire e nenorocirii nu e cu putință, căci țara nu are dietă. Ceice sunt în dieta de-acum nu reprezintă interesele poporului, ci pe ale păturii stăpânitoare. Nici când n'a fost în Ungaria un guvern, care să se intereseze așa de puțin de popor. Ca semn de protest (impotrivire și nemulțumire), muncitorimea a hotărât să proclame (să facă) grevă generală (încetarea muncii) în țara întreagă. Greva are să fie o răfueală cu toți aceia, cari au dus țara spre aceasta prăpastie. Prin aceasta grevă trebuie să dispară ori țara, ori aceasta dietă de clasă (adecă a păturii paraziților). Muncitorimea va stărui în lupta ce o pornește și aceasta luptă va fi puternică și revoluționară, chiar de ar fi însoțită de cele mai grele urmări.

Mișcarea muncitorilor disciplinați militarește va aduce roade vii pentru o nouă Ungarie viitoare.

Opoziția încă a ținut mai multe adunări populare. Cea mai însemnată a fost la *Arad*, unde a vorbit cel dintâiu marele înșelător și mincinos, vagabund prin două continente (în Europa și America), Aponi. A făcut pe democratul, laudând proiectul de lege al koșufiștilor, care și dacă mărește ceva mai tare numărul alegătorilor români, dar totuși a îngrijit, ca Jidano-Maghiarii să rămână deasupra. A urmat Jidanul Vajoni, care spune, că cercurile electorale din Ardeal de felul celor din Abrud și Ocna-Sibiului ar fi făcute pentru Români, când se știe, că cu toată majoritatea acestora, fărâdelegile guvernelor au scos aici tot deputați jidani sau slugi de-ale Jidanilor. Adevărat, ca la Ocna-Sibiului i-au ajutat și Sașii.

La adunarea din *Timișoara* a vorbit fostul președinte al camerei Navai, care a părăsit partidul guvernamental, pentruca proiectul de lege electorală al guvernului i se pare nedrept. De altminteri și Navai a spus, ca nici el nu vrea o lege pe deplin dreaptă, ca să nu se primejduiască prea tare stăpânirea paraziților.

Impotriva proiectului Tisa-Lukaci s'a pornit și o mișcare a comunelor din Ungaria, cari vor să țină un congres (o adunare mare), în care să se sfătuească și asupra mijloacelor de îmbunătățire a stării lor materiale, dar să și protesteze totodată împotriva proiectului lui Tisa-Lukaci și să ceară votul cu adevărat universal.

Partidul guvernamental a ținut o ședință, în care a vorbit prim-ministrul Lukaci. Intreaga lui vorbire a fost o lungă amenințare la adresa opoziției, care nu vrea să se plece în fața criminalului lui proiect de lege electorală. Pe socialisti i-a amenințat cu cele mai aspre mijloace, adecă cu gloanțe!, iar pe conducătorii lor cu temniță, de vor cuteză să proclame greva generală.

După cum se vede, chiar și o parte mare a poporului maghiar e împotriva proiectului lui Tisa-Lukaci. Cu atât mai aspră trebuie să fie împotrivirea națiunii române, mai ales că prim-ministrul a avut obrăznicia să spună pe față în dietă, că înadins o croit proiectul astfel, încât Românii să aibă cât mai puțini alegători dietali, iar prin legea despre împărțirea cercurilor electorale se va îngrijii, ca nici aceștia să nu ne putem alege pe deputații nostri naționaliști.

Singura lege electorală dreaptă e cea cuprinsă în proiectul prezentat de deputații nostri, care prevede și catastrofa națională al alegătorilor, adecă fiecare națiune din Ungaria să-și aleagă deosebit pe deputații săi.

Pertractări de pace între guvern și reprezentanții națiunii române. Foile jidano-maghiare din Pesta scriu, ca între guvern și reprezentanții partidului național român (adecă națiunea română) s'au început tratative (consfătuiri) pentru a împăca pe Români. Reprezentanții nostri au făcut un memorandum, în cari arata drepturile noastre călceate pe terenul politic, cultural și economic. Intre altele cer desființarea legii școlare barbare a lui Aponi dela 1907, respectarea în toate amănuntele a legii naționalităților dela 1868.

Se mai spune, ca dl Teodor Mihali a vorbit cu Tisa în privința hoției cu comunele românești alăturate la episcopia păgână de Haidudorog cerând ca toate comunele românești, cari au protestat împotriva smulgerii lor dela biserica noastră, să nu mai fie trecute la episcopia maghiară.

Toate aceste știri dovedesc, că patria are mare trebuința de sângele nostru. Într'adevăr, socotind feciorii nostri din armata și pe toți rezerviștii la un loc, națiunea română din Austro-Ungaria da monarhiei două sute de mii de soldați, adecă atâția câți Sași de pildă, socotindu-i cu femei, copii și bătrâni la un loc, adecă pe toți câți haladuesc între noi!

Oricare ar fi adevărul despre aceste tratative de pace, asupra cărora de astădată nu e chiar timpul potrivit, ca să scriem multe amănunte un lucru să ne însemnăm: *la Viena se pregătesc lucruri pentru liberarea noastră, cari se vor înfăptui cu siguranța peste câțiva ani.* Terminul va fi cu atât mai scurt, cu cât vom lupta mai cu îndârjire noi însine.

O noua ticaloșie la Caransebeș. Din cuibul generalului român Traian Doda, care a murit prea curând pentru neamul nostru, se vestește o nouă vânzare de neam. Nu e destul, că urmașii grănițerilor au ajuns, spre rușinea neamului nostru, să susțină din fondurile grănițaresti un gimnaziu străin, acum s'a apucat un slugoiu de-al lui Burdea cu numele Bordán să înființeze și un fel de gimnaziu liber, în care se țin prelegeri pentru muncitori. Dar să nu se creadă, că acesta e românesc, căci e pus tot în slujba maghiarizării. Și pentruca crima sa fie deplină, acest institut de amențire e sprijinit din lada comunală a orașului Caransebeș, care e curat românesc!

Tare au decăzut cei din Caransebeș, unde națiunea română eră obișnuită să vadă pe fruntașii luptători pentru drepturile naționale ale fraților din Bănat.

Un alt proiect de lege criminală

Poate că deși în luna viitoare, Tisa-Lukaci va prezenta și celalalt proiect de lege în legătură cu dreptul de vot: *cel pentru împărțirea cercurilor electorale.* După proiectul de lege electorală răpește Românii în modul cel mai criminal dreptul de vot, e vorba ca și acei puțini alegători români să fie aruncați în astfel de cercuri electorale, cari să le facă cu neputință să aibă majoritatea (să fie cei mai mulți) după cum li se cuvine. Dar toate numai până odată!

Criza balcanică.

Revoluție în Constantinopol. — Guvernul turcilor bătrâni a trebuit să se mulțumească. — Ministrul de războiu Niazim Pașa a fost omorât. — S'a format un guvern din partidul Turcilor tineri. — Acestia amenință, că mai bine încep din nou războiul, decât să lase Adrianopolul.

Intre România și Bulgaria sunt stările tare încordate.

Am pus mai sus titlul *criza* (incurcătura) *balcanică* cu toate că amenință să devină (să se facă) o mare *criză europeană.* Întâmplările dela sfârșitul săptămânei trecute vor arăta pentru ce.

În numărul trecut al foii spuneam, că toate semnele arată, cumcă în curând o să se facă pace. Asta o susține toată lumea, îndată ce a venit din Constantinopol știrrea, că guvernul turcesc s'a învoit, ca să lase Bulgarilor orașul turcesc Adrianopol. Dar în două zile, după aceasta hotărâre a guvernului turcesc, lucrurile s'au schimbat grozav. Pentruca cetitorii nostri să înțeleagă bine mersul lucrurilor, vom descrie, dela început, cari au fost cauzele acestor schimbări.

Delegații (împuțerniciții) balcanici din Londra n'au putut ajunge la nici o înțelegere, mai ales din cauza că ei cereau și Adrianopolul, pe care nici nu l-au putut cere (cuprinde), iar Turcii nu voiau să-l dea. Puterile-Mari, cari s'au purtat în războiul acesta cât se poate de necinstit, căci au sprijinit tot numai pe cele patru state, ai căror luptători și-au arătat în parte vitejia omorind copii, femei și bătrâni nepuțincioși, au trimis atunci o notă (o scrisoare) guvernului turcesc, spunând: de nu va încheia Turcia pace cu orice preț, ea poate perde și Azia-mică.

Guvernul lui Kiamil-Pașa a convocat (a conchemat, adunat) atunci un fel de sfat mare, compus din vre-o 80 de fruntași, toți partizani de-ai lui. Aceștia au hotărât să dea și Adrianopolul cu tot ținutul lui. Hotărârea asta nu trebuie să ne mire mult, dacă ținem socoteală, că la acest sfat au fost chemați tot cam oameni bătrâni, cari numai războiul nu dădese, ci, din contră, liniște la bătrânețele lor.

Dar ferberea dintre Turcii patrioți și tineri devenise tot mai mare. După acel sfat mare, ministrii turci s'au întrunit în ședință și se ocupau cu răspunsul, ce aveau să-l dea Puterilor, că adecă ei lasă și Adrianopolul. Tocmai în acel moment au năvălit însă în palatul, unde erau ministrii adunați, o ceată mai mare de ofițeri și alți fruntași din partidul Junilor-Turci, în frunte cu viteazul *Emver-bei*, care a luptat în Tripolitania contra Italienilor. Aceștia au silit guvernul să-și dea demisia (să se mulțumească), dacă vrea să încunjure alte lucruri mai mari. În invălmășeală a fost omorât

Niazim-Paşa, care era ministru de război şi comandantul suprem al trupelor turceşti dela Ceatalgea. De asemenea au fost omorâţi încă alţi opt ofiţeri, cari făcuseră greşala să tragă asupra lui Enver-bei şi a celorce erau cu el.

S'a format apoi un guvern nou, în frunte cu Mahmut-Şevchet-Paşa, care e mare-vizir (un fel de prim-ministru). *Intre ministri-e şi senatorul român* Başaria, aşa că în Turcia, unde sunt cu mult mai puţini Români ca la noi, ei au chiar un ministru!

Guvernul cel nou a declarat, că şi el vrea pace, dar Adrianopolul nu-l va da. Comandantul acestui oraş Şucri-Paşa a telegrafiat de altminteri, că el e gata să întoarcă tunurile asupra oraşului, să-l dărîne cu totul şi să năvălească apoi cu armata lui înspre Ceatalgea, — dacă guvernul ar lăsa Bulgarilor acest oraş.

Ştirea despre schimbarea guvernului în Constantinopol a produs o mare încurcătură pretutindeni. Neliniştea e foarte mare, mai ales pentru că Rusia ameninţă să pornească şi ea cu război împotriva Turciei, intrând c'o armată în Asia mică şi va cuprinde Armenia. De va îndrăzni Rusia să faca pasul acesta, e temere, că Austro-Ungaria şi Germania se va împotrivi şi atunci războiul european e gata. Poate ca ar fi şi mai bine, ca monarhia noastră să declare odată război Rusiei, pe care ar bate-o cu siguranţă. Atunci ar potoli-o pentru câţiva ani, cum au potolit-o Japonia. Puterile sunt deocamdată în aşteptarea răspunsului la nota lor.

Statele balcanice încă au fost surprinse de cele întâmplate la Constantinopol, dar ele se laudă acum, ca nu se vor mai opri până ce nu vor intra în capitala Turciei. E cam laudă goala, căci pretutindeni, unde sunt şi Turcii numai câtuşi de puţin tari, armatele lor nu pot face nimic. Asta s'a văzut la Adrianopol (armata bulgaro-sârbă), la Ianina (armata greacă), la Scutari (armata muntegrină-sârbă). Iar Sârbii au pierdut în timpul din urmă câteva mii de soldaţi, ucii de Albanezii infuriaţi, cari îşi răzbuia omorirea femeilor şi copiilor lor.

Ceeace îi incură pe aliaţi şi mai mult, sunt şi neînțelegerile dintre ei pentru împărţirea prazii. Delegatul sârb din Londra a declarat, că Sârbii şi Grecii n'au nici un interes, ca Adrianopolul să fie al Bulgariei, căci atunci Bulgarii s'ar întări prea mult şi

i-ar ameninţa pe ceilalţi aliaţi. Apoi Bulgarii s'au arătat foarte nerecunoscători, căci au oprit să se pomenească ceva despre regimentele sârbeşti, cari i-au ajutat aşa de mult la Kirkilise şi la Ceatalgea.

De altă parte Bulgarii se plâng, că Sârbii şi Grecii au şi început să asuprească pe Bulgarii din ţinuturile cucerite de ei. Dela Üscüb şi Cumova au şi venit deputaţiuni bulgăreşti la Sofia (capitala Bulgariei) să se plângă de asuprirea sârbească. Dacă certele acestea au început de pe-acum, până nici nu e încheiată pacea, ne putem uşor închipui, ce va fi între aliaţi după încheierea păcii.

De altminteri pe noi Români ne interesează mai puţin certele dintre ei, precum ne interesează neînțelegerile, cari se pot ivi între Puterile europene, căci din acestea poate să iese un război mare, în care să fie amestecată şi naţiunea română din România şi Austro-Ungaria.

Conflictul (neînţelegerea) bulgaro-român pentru regularea graniţei dobrogene nu e potolit. Delegatul bulgar s'a învoit, ca să-i-se lase României o fâşie de câţiva kilometri mai ales lângă Marea Neagră, dar guvernul român cere oraşul Silistria, care e o cetate întărită. Sâmbăta trecută s'a ţinut un consiliu (sfat) mare de ministri în Bucureşti, sub preşedinţia Regelui şi fiind de faţă şi Principele moştenitor al României, care e inspectorul general al armatei române. La consiliul acesta s'a hotărât să se pretindă ultima oară dela guvernul bulgar să declare hotărât, dacă împlineste, ce cere România. Dela răspunsul guvernului bulgar atârnă măsurile, ce le va lua România, pentru că să-şi vadă împlinită cererea ei dreaptă. Armata română e gata!

În România continua cu multă însufletire colectele pentru flota naţională şi pentru aereplane. Zilnic se strâng zeci de mii de lei, funcţionarii şi miile de învăţători şi profesori au dăruit fiecare leafa lor de pe o zi pentru scopul acesta, ceeace însemnează sute şi sute de mii de lei. E o mare însufletire la fraţii noştri de dincolo şi inimile noastre bat cu tărie pentru mărirea României, căci aceasta e şi mărirea întregului neam românesc.

(Ceteşte şi cele scrise la *Ultime ştiri* şi descrierea chipului cu revoluţia din Constantinopol).

Ioan Maiorescu.

La Craiova s'a desvelit Luni, 7 Ianuarie st. v. 1913 statuia lui *Ioan Maiorescu*. Prin aceasta România a vrut să-şi arete recunoştinţa faţă de munca uriaşă, pe care a dezvoltat-o acest Ardelean pentru cultura Ţării româneşti.

Pe statuie e săpată următoarea inscripţie:

„Lui Ioan Maiorescu, 1811—1864, Apostol al ideilor naţionale în trei ţări române.“

„Eu frate încă am văzut multe şi în toate aceste multe m'am convins, că noi fără carte, aici, în ţara aceasta şi mai departe în ţările acelea locuite de Români, multă viaţă nu vom avea.“

„Am fost eu în ţările Apusului şi apoi fost-am şi la Viena şi pe acolo, pretutindeni am înţeles, că nimic alta nu întăreşte şi nu împodobeşte viaţa omului şi decât viaţa poporului mai mult ca învăţătura, ştiinţa şi artele. Asta n'o uitaţi frate în toate luptele vieţii voastre, c'apoi încă şi noi vom ajunge ca Polonii şi nu-i frumos, nu-i bine.“

Să lucraţi! Am lucrat, frate, şi noi, dar voi încă mai mult să lucraţi.“

Cuvintele acestea le-a scris Maiorescu, spre sfârşitul vieţii sale, unui prieten.

Ioan Maiorescu s'a născut din ţărani români în comuna Bucurdea de pe Câmpie la anul 1811. Părinţii lui au vrut să facă din el preot, dar el simţia în sufletul său puterea de-a lucra mai mult pentru naţiunea lui alegându-şi altă carieră. A învăţat şcoală în Braşov, Pesta şi Viena. La vârsta de 25 de ani a părăsit Ardealul şi a trecut în Ţară, unde s'a făcut învăţător la şcoala poporală din Cerneţi, în judeţul Mehedinţi. Câţiva boieri văzând învăţătura lui cea mare şi mintea lui cea luminată l-au chemat la Craiova, unde l-au numit profesor la şcoala centrală, din care s'a făcut apoi liceul (gimnaziul) de azi. Profesor şi director dela 1837 până la 1848 a muncit aici în Oltenia pentru răspândirea culturii naţionale ca odinioară Gheorghe Lazăr, înaintaşul lui, în Muntenia.

Când a izbucnit revoluţia din 1848 în România, guvernul român l-a trimis ca delegat la dieta germană din Frankfurt. Aici a cerut apărarea intereselor Românilor de pretutindeni. Tot el a propus să se for-

Cu paloşul.

57

Poveste vitească din vremea descălecatului Moldovei de Radu Rosetti.

(Urmare).

Iar Părintele se mulţamise să zâmbească. Cum se aşeză Gheorghişă la masă, Părvu se sculă în picioare:

— Să bem, zise el ridicându-şi cupa, întâi în sănătatea viteazului şi puternicului nostru oaspe Căpitanul Gheorghişă, care se poate fali că este nu numai fiu de viteaz ci şi de vitează. Să bem apoi, în sănătatea vitejei şi strălucitei sale mume, Kneghina Şalga, fala femeilor române. Faima vitejiilor împlinite dă ea a pătrunsă până printre noi. Ea astăzi are să intrunească sub steagul ei Români dă la Prut, dă la Siret, dă la Moldova, dă la Maraveş, dă la Olt. Cu ea în frunte, aco-

peri-vom câmpia dă leşuri, dă păgâni. Eu, Părvu Izvoranu rudă cu marele şi puternicul Voevod Alexandru Basarab, Domn al Ţării Rumâneşti, mă jur pă cinstea mea dă boiar, să nu bag paloşul în teacă până ce braţul meu nu va fi oboşit dă ciopârţind în carne dă Tătar. Trăiască Kneghina Şalga!

Cu toţii reluară strigătul şi deşertară cupele lor, Toma Alimoş ca şi ceilalţi, dar bătrânul Voevod nu pierdî prilejul să şoptească din nou la urechea Părintelui Isaia:

— Nu samănă a boier!

— Poate că aşa sunt boierii în ţara lui, răspunse călugărul, dar cel puţin omul pare plin de inimă.

Tocmai atunce intră în odaie bătrânul Axinte şi spuse lui Gheorghişă că caii sunt la scară.

Cu toţii se sculară şi, după ce Părintele Isaia zise o scurtă rugăciune de mulţumire, ieşiră şi urmară pe Gheorghişă la scară.

Aice găsiră, însăuaţi şi ţinuţi în mână de argaţi, şase armăsari din vestitele grajduri dela Gradişte, pentru dânsii, precum şi caii knejiilor şi a hotnogilor care şezuse la masă cu ei. Oştenii din ogradă încălecase acumă cu toţii şi, tocmiţi în şire, oşteneşte, aşteptau semnul pornirii. Gheorghişă arătă fiecăruia din oaspeţi calul care trebuia să-l încalece, dând cel mai blând şi cel mai cuminte Părintelui Isaia.

După ce încălecă călugărul, se aduse calul lui Toma Alimoş, ca cel mai bătrân şi mai de samă, iar pe urmă veni rândul lui Părvu, ca rudă a Voevodului Ţării Româneşti. Când Munteanul puse piciorul în scară se auzi un şipet de spaimă, urmat de strigăte de:

— Dracu! Dracu! Iaca dracu!

Iar când ceide faţă, uimiţi, se uitară spre locul din care porneau şipetele, văzură lângă colţul casei, un moşneag cu ochii holbaşi de spaimă, care tremura şi şipa.

— Ii Cosma Prisacarul, zise Axinte, pe semne că a fi inebunit.

Toate aceste lucruri de schimb îngreunau însă negoțul din mai multe cauze. O cauză eră, că ele aveau un volum (intindere) mare și valoare (preț) mică. Așa de pildă voind cineva să cumpere un loc, îi trebuiau mulți boi sau multe cară de grâu, ca să se plătească. Alteori vrând să plătească cu o blană (piele) de animal, aceasta se întâmplă de nu ajungea pentru prețul lucrului, pe care vrea să-l cumpere în schimb și dacă ar mai fi dat încă o blană, ar fi fost prea mult. Să o strice tăind numai o bucată din ea, iar nu eră bine, căci blana are valoare (preț) numai dacă eră întreagă.

O altă cauză, care îngreună negoțul prin schimb, eră și faptul, că unele lucruri erau greu de transportat până la locurile, unde eră târgul de schimb. Alte obiecte de schimb se stricau sau erau greu de păzit.

Toate aceste cauze au făcut pe oameni să-și bată capul, cum ar putea găsi un lucru, care să le folosească ca mijloc de schimb, fără să-și schimbe prețul, fără să fie greu de transportat, fără să se strice și să aibă și el valoarea (prețul) lui. Se mai cerea, ca lucrul acesta să poată fi împărțit în bucăți și mai mici, cari încă să-și aibă valoarea lor.

Singura materie, care intruște toate însușirile acestea, s'au aflat a fi *metalele*. Cât timp ferul are un preț mai mare, s'au făcut monete (bani) de fer. Acestea însă rugneau, afară de aceea trebuiau făcute prea mari. Cu timpul ferul s'a estinit așa de tare, încât își trebuiau kilograme întregi de monete de fer, ca să cumperi ceva mai de ispravă. Au început să bată apoi monete (bani) de plumb și de cositor, dar acestea au dispărut cu timpul. S'au bătut apoi monete de aramă, de cari se mai bat până 'n ziua de astăzi pentru a cumpăra lucrurile cele mai estine.

Cele mai bune metale pentru baterea monetelor s'au aflat însă a fi *aurul și argintul*. Metalele acestea nu-și schimbă prea mult valoarea, sunt la fel pretutindeni, cuprind într'o bucată mică o valoare mare, se pot împărți în bucăți mai mici și fiecare bucată își păstrează valoarea, ce i se cuvine, afară de aceea aurul și argintul nu pot fi făcute pe cale măiestrită din alte metale.

Aurul și argintul s'au întrebuințat ca mijloc de schimb și înainte de-a se bate bani din ele, dar atunci se cântăreau, așa că se zicea, că un bou costă, dacă am socoti după măsurile de astăzi, atâtea grame de aur. Cântăreala aceasta încă eră grea și nesigură. De aceea stăpânirile au făcut bani de aur și de argint, având fiecare o greutate hotărâtă, care nu se schimbă nici odată.

Pentruca să nu se facă monete prea mici de aur și de argint, pentru cumpărarea de lucruri mărunte s'au făcut, precum am spus, bani de aramă și în timpul mai nou și de nicăl (cum sunt monetele de 10 și de 20 bani). Acestea adevărat, că nu au valoarea scrisă pe ele, căci de 20 de bani capeți cu mult mai mult nicăl, decât e în moneda de 20 bani. Dar statul garantează, că-ți dă argint sau aur pentru ele.

Parte pentru ușurarea comerțului, parte din cauza datoriiilor statului, care le plătește cu aur, s'au făcut și bani de hârtie, garantați de stat, care îți dă aur pentru ele.

Observări dela sate.

— In formă de poezii populare. —

Cine dintr'o lege sare,
Nici un Dumnezeu nu are!

— Sunt azi oameni, cine-i vede,

Creștini cucernici li crede;
Căci în bine și în rău
Ei vorbesc de Dumnezeu,
Dela gură; dar în ei
Clocote ura, de răi.

Credința lor e o foaie
Ce să frânge sau îndoaie,
La o suflare de vânt;
Pentru ei aceea-i sfânt
Ce-i făcut pe placul lor;
Ce-i în contra dumnilor,
De-ar fi ori și cum de bine,
Și făcut de ori și cine,
Fie faptă cât de sfântă,
O întorc și o desmântă.
Dar din gură tot mereu
Amintesc pe Dumnezeu.
De vreți pilde, — vă arăt.
Căci am la răvaș bogăt.

Dintre cele multe, una
Imi amintesc totdeauna
In gând: — A fost într'un sat
Un țaran nu prea bogat,
Căruia, ceva să-i placă,
Nime nu putea să-i facă.
Dar la ori ce se făcea,
Gura nu și-o prea ținea.
Ci, zicea în felul lui:
„In numele Domnului
Asta nu o pot lăsa,
Ori și ce se va întâmpla.“

Ce facea învățătorul,
Darămă usurpătorul;
Cerca preotul să facă,
Omul cheltuia o vacă,
Numai se poata strică,
Ce preotul ridică.
Și cum știți, că în păduri
Se află și uscături,
S'au aflat și'n acel sat
Oameni, care l'au ajutat

Pe el, de-au pirs bețe'n zăno,
Lucrurilor bune, toate!

Dar odată s'a 'ntâmplat:
Satu 'ntreg a ascultat
De preot; — copiii lor,
Incă un învățător
Au adus, să fie doi.

Două vaci și zece oi
Și-a păpat nemulțămîntul,
Fățarnicul și 'ndrăcîntul.
Ca treaba s'o tortoches
Pofta lui se triumfeze.
Dar când a văzut la urmă,
Că puterea i-se curmă
Și că acum n'a răzbit,
Legea și-o a părăsit.
Iar atunci a văzut satul,
Cine e Chifor fârtatul,
Și Pa pus la locul lui:
La disprețul satului!

Mai tot al cincilea sat
Aveni câte-un botezat,
Căru-i place să se certe,
Zicând: Dumnezeu mă erte,
Asta e farădelege,
Eu mă dau la altă lege.
Și astfel de e unit
El se face neunit,
Satu întors, — căci, vezi, pe plac
Un sat de oameni nu-i fac.

Știți voi însă ce e bairul?
— Credința lor e ca paiul
De subțire, și-o ia vântul,
De umple cu ea pământul.
Căci în cine e credința
Mare, ori ce-l amenință,
Nu-l va clătina din loc,
De-ar avea sub talpă foc.
Ci va zice, domn, țarean,
Ca Constantin Brâncovean:
Faceți cu min' ce veți vrea,
Nu mă las de legea mea!
Și credința nu e boi,
Să o vindem când vrem noi,
Și cine dintr'o lege sare
Nici un Dumnezeu nu are!

Petrea Dascălăș.

Ce cere România dela Bulgaria?

Aci punem harta (mapa) cu partea aceea a Dobrogei, pe care o cere România dela Bulgaria. Sus, în stânga, se vede o parte a României, care e de cătră Bulgaria. Prin mijloc merge Dunărea. In partea de jos, la stânga, e Bulgaria, iar la dreapta e Dobrogea, care se întinde până la Marea-Neagră.

La dreapta în partea de sus, e o parte a Dobrogei, care se ține și acum de România. Aceasta mai cere toată partea aceea încadrată cu puncte albe, dela Sifaria până la Kavarna, dimpreună cu aceste două orașe. Bulgaria nu vrea însă să dea, decât puținul pământ din mijloc (însemnat cu negru), care cuprinde numai 18 simple comune bulgărești, pe când întreg teritoriul, cerut de România, are o întindere de 3000 kilometri pătrați.

Poezii populare.

Din Porcești.

Măi bărbate din pădure
Fă-mi războiu, pânză oi u pune,
Și oi u pune-o după casă
Căți vor trece toți să țasă.

Și oi u pune-o după șură,
Căți vor trece le-oi da gură.
Mi-am pus pânza 'n feleșten,
S'o puiu pe bărbatul meu,
La bărbat haine de sac,
Și la drăguț de bumbac.

Mândra mea-i mândră cuminte,
Nu umblă să fie vite,
Nu ai poale 'mpăturate,
La păpuși călcăie 'nalte.
Culese de Ioan Sîn.

En Bendorf.

Fă-mă Doamne ce mi-l face,
Fă-mă izvoarăș de frunte,
Sub poalele unui munte,
Izvoarăș cu apă rece,
Să bea căți voinici vor trece,
Iar eu pe cel mai iubit
Să mi-l aleg de trăit.

Bădișo cu buze moi,
Dragi ne suntem anândol,
Este-un deal mare 'ntre noi.
M'oi ruga la Precesta
Și dealul l'a așeza,
Șapoi, dragă, ne-om lua.

Frunză verde și una,
Noapte bună mândra mea,
Nu știu când ne-om mai vedea,
De când mândro te-am văzut,
Tare dragă mi-ai căzut,

Dar văd eu, că nici odată
N'om putea fi la olaltă.

Foaie verde de cicoare,
E o fată ca o floare,
Dela noi a patra casă,
Săruta-o-aș nu mă lasă.

Culese de *Eleonora George*.

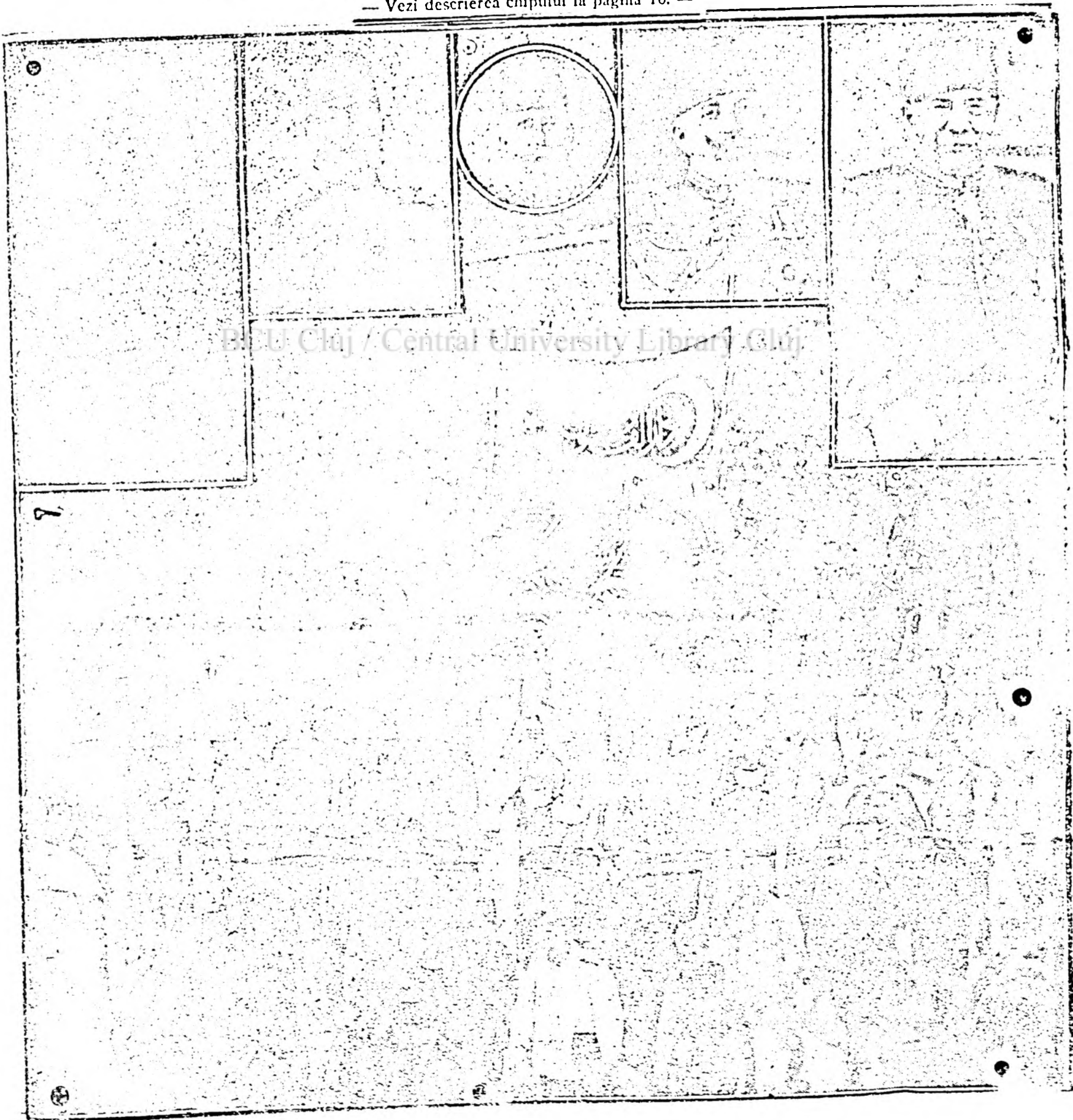
Mort între pâni.

Un Țigan întâlnește pe altul, care se
boceă rău.

- Da ce plângi, Praleo?
- A murit dada.
- Ce i-a fost?
- A murit de foame, înțepenit între
pâni.
- Cum se poate asta?
- Bine, că eră pe vremea secerii. Pâ-
nea cea veche se trecuse, cea nouă eră să
vie și tocmai aci l-o luat arhanghelul.

Revoluționarii din Constantinopol.

— Vezi descrierea chipului la pagina 10. —

Foia Săptămânii

Sibiu, 30 Ianuarie n.

Cătră cetitori.

Facem cunoscut tuturor acelor, cari încă n'au plătit Foia pe anul acesta, că din săptămâna viitoare încolo, n'o să li-o mai trimitem.

De aceea îi rugăm, ca să trimită banii cât mai curând, spre a putea primi foia în rânduală și pe mai departe.

Tocmai acum se petrec atâtea lucruri în țara noastră și peste tot locul în lume, încât orice om mai de dai Doamne, ar trebui să citească o foaie, de unde multe poate afla.

Ba în Foia Poporului se publică și frumosul roman istoric „Cu paloșul“, care singur merită ca cineva să nu lase foaia la nici un caz. Intrerupându-se trimiterea foi acum, mai târziu nu vom mai putea trimite din nou partea cu romanul, fiindcă mereu vin abonați noi, cărora, bine înțeles, trebuie să le dăm romanul dela început, ca astfel să poată citi mai departe. — Grăbiți deci cu toți și plătiți foia la vreme!

Din acest prilej mai amintim, că ispravindu-se Călimdarul Poporului, iar cereri fiind încă multe, am început din nou a mai tipări. — Toți aceia, cari doresc a-l avea, să ne scrie cât mai curând.

„Călimdarul Poporului“ e foarte tare căutat, fiindcă el e singurul călimdar românesc, care în anul acesta a adus chipuri dela războiul din Balcani. Numărul acestor chipuri se urcă la 40. Chiar și ministrul ture de războiu, care a fost zilele trecute omorât, se află în călimdar, dimpreună cu multe alte ilustrații. — Afară de cele vr'o 60 chipuri, călimdarul cuprinde atâtea lucruri bune și de folos, încât și cine ar avea unul sau două alte călimdare, — va vedea, cât a făcut de bine, dacă cumpără și pe acesta. Se află de vânzare în toate librăriile și boltele românești, cu prețul de 40 bani. Cuprinsul călimdarului și condițiile de comandat se pot citi la pagina 11 a foi.

Botezul principelui Mircea s'a hotărât a se face pe ziua de 20 Ianuarie st. v. în Palatul regal din București. Slujba va săvârși-o mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei și exarh al plaiurilor (acesta e titlul mitropolitului din București de pe vremea, când eră și peste Români din Transilvania și Ungaria). Nași vor fi Regele Carol și împăratul Vilhelmu al Germaniei. Acesta va trimite ca locuitor pe un fiu al său.

Pentru ziaristii români. Direcțiunea Solidarității (uniunea tuturor băncilor bune românești) a făcut un apel cătră toate băncile românești să contribuie la fondul ziaristilor români, care abia e de 40 mii de coroane. Numai dupăce va trece de 50 de mii, se pot da ajutoare din veniturile lui.

Părintele Ioan Vădășan, fost învățător, a dăruit 100 cor. pentru fondul ziaristilor.

Spiritul de jertfă în România. Dl Valerian Urseanu, profesor universitar, a dat ministerului de războiu al României o declarație în scris, că dă din moșia sa fiecărui soldat din Gusveni (județul Vâlcea, lângă comit. Sibiiului) câte 5 hectare de pământ (peste opt jugăre), dacă va fi războiu și armata română va trece Dunărea. Tot câte cinci hectare va da și văduvelor cu copii a soldaților căzuți în războiu.

Sporirea penziilor la văduvele funcționarilor de stat. După legea cea nouă de penziuni, toate văduvele funcționarilor de stat vor primi un adaus de 20 la sută (a cincia parte din penzia întreagă), dacă vor înainta încă în anul acesta o rugare, în care să spună, că cer sporirea pe temeiul §-lui 81 din articolul de lege 65 din anul 1912. Care nu face rugarea, nu primește sporul.

Noi Românii nu ne prea înfruptăm cu slujbe de stat, dar poate că totuși se află vre-o văduvă, care primește o penzie, fie cât de mică. Dacă are de pildă 600 cor., făcând rugare mai primește 120 cor.

Pentru anunțuri de căsătorie. Absolventul în teologie, dl Ioan Ignaton (Sibiu), în loc de anunțuri despre căsătoria sa cu d-șoara Teodora Antonescu (Sălște) a dăruit 10 cor. la „Fondul Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace“, al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“.

Legea cea nouă de imigrare din Statele-Unite americane. Casa reprezentanților (dieta) Statelor-Unite din America-de-Nord a votat legea cea nouă de imigrare, despre care am amintit pe scurt în alt număr. Părțile principale sunt acestea: darea capului se urcă dela 4 la 5 dolari. În Statele-Unite pot emigră (intra, merge) numai aceia, cari pot deveni (se pot face) cetățeni americani. Societățile de vapoare, cari indeamnă la emigrare, vor fi aspru pedepsite. Persoane, cari sufer de boale trupești sau de-ale minții, nu vor fi lăsate în America. Vapoarele, cari vor aduce nebun, vor fi pedepsite. Toate vapoarele, cari duc emigranți la America, trebuie să aibă pe bord medici, inspectori și îngrijitori americani, cari să supravegheze pe emigranții. Fiecare emigrant va fi pus să citească *prezenci de cuvinte mai obișnuite* din limba lui maternă. Celele nu le va putea citi, trebuie să plece înapoi la Europa.

Cununie. D-șoara Meritoara Beu din Apoldul inferior și dl Ioan Fălan, comerciant din Poiana-Sibiiului, și-o serbat cununia lor Duminecă în 13/26 Ianuarie 1913 în biserica greco-orientală din Apoldul inferior.

Maghiarizarea prin biserică. În țara noastră, o parte a Maghiarilor, a Slovaciilor, cei mai mulți Germani și Bunevași (un fel de Sârbi, cari trăiesc între Dunăre și Tisa), apoi Croații, cari își au însă autonomia lor, sunt de religia romano-catolică. Episcopatul și clerul romano-catolic s'a pus însă în slujba maghiarizării, ceea ce se poate vedea bine și la noi în Sibiu, în sânul bisericii romano-catolice. Cu toată majoritatea catolicilor din Sibiu sunt Germani, ei au lăsat să le maghiarizeze școala și pe urmă și biserica, unde abia de se mai predică din când în când și nemțește. Nici nu mai vorbim de școlile de fete din mănăstirea călugărițelor ursuline și franciscane, cari sunt cunoscute ca cele mai mari maghiarizatoare, așa că părinții români, cari și-ar mai da fetele acolo, sunt de compătimit. Germanii din Sibiu, supărați, că limba lor e batjocorită tot mai mult și că primcuratorul lor a fost depus din slujbă de cătră șovinistul episcop catolic Mailat dela Alba-Iulia, au hotărât partea cea mai mare să treacă la biserica protestantă (a Sașilor). Pentru aceste cauze, în Sibiu se dă de câteva săptămâni încoace, o mare luptă între romano-catolici.

Reuniunea de înmormântare din Rășinari va ține adunarea generală ordinară Mercuri în 30 Ianuarie v. (12 Februarie n.) 1913, la oara 1 după amiază, în edificiul școlii. — Direcțiunea.

Concertul „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“ s'a dat Dumineca trecută în sala cea mare dela „Unicum“. O înfățișare plăcută dădea sălii mai ales faptul că toate coristele erau îmbrăcate în frumosul port săliștenesc și afară de astea o mare parte dintre celelalte domnișoare au găsit de cuviință că la o sărbare ca asta să vină și ele îmbrăcate în portul nostru național. Și atâta lume românească ca la acest concert mai rar să vezi. Au venit oameni și din comunele învecinate să asculte frumoasa cântare românească.

Dacă a reușit acest concert așa de bine, asta se datorește, în mare parte, acelor teologi și pedagogi cari au avut bunăvoință să dea ajutor coriștilor reuniunii. Puteri pentru susținerea unui cor s'ar afla, — nu-i vorba, — și în sinul clasei noastre de mijloc, dar micile intrigi cauzează întotdeauna desbinări și astfel de intrigi se întâmplă cam de regulă când e vorba de vr'o faptă bună. Să sperăm că pe viitor se va îndrepta această stare de lucruri și fiecare, — după cât îl ajută puterile, — va stăruî într'adevăr să dea mână de ajutor unei societăți care lucrează numai pentru binele clasei de mijloc.

Corul a fost condus cu precizie de absolventul de teologie, dl I. Ignaton. Dintre cântări a plăcut mai mult publicului doina „Codrule, Măria Ta“ de T. Popovici, „Badea meu“ de Bena și „Răsunetul Ardealului“ de I. Vidu. Doina dlui T. Popovici a fost punctul cel mai greu și cel mai frumos din program. Ascultând această cântare și se pare că rătăcești pribeag prin desiș de codru și în freamatul frunzelor și susurul apelor auzi glasul voinicului cumnat cu codru, cum își trăganează de frumos doina lui pornită din adâncul inimii. Corul mut (fără cuvinte) era freamatul codrului iar glasul voinicului ni l'a redat așa de duios și pătrunzător dl Constantin, pedagog, cu puternica d-sale voce de bariton eroic. La cererea generală a publicului a trebuit să mai repeteze încă odată această minunată compoziție a dlui prof. T. Popovici. Deasemenea și frumoasa compoziție a dlui Vidu „Răsunetul Ardealului“ unde a eselat mai ales soprana, a plăcut foarte mult publicului, mai ales solo (doina) din această bucată, cântată bine de d-șoara Eugenia Roman. Ca soliști s'au distins dnii N. Ișan cu trei doine de T. Brediceanu și cu un duet de I. Murășan (cântat împreună cu d-șoara Roman), dl I. Stanciu cu unele române foarte dragute și dl Ștefan Vlad cu „Lenaș dragă“, română. Deasemenea a plăcut publicului și cunoscuta cântare populară „Dute badeo și te culcă“, aranjată pentru cor mixt de I. Ignaton. D-șoara Elena Bordea a declamat cu pricepere poezia „Oda ostașilor români“ de Alexandri. Corul bărbătesc deasemenea a fost la înălțimea cuvenită.

După concert s'a jucat din partea unui grup de tineri, instruați de maestrul de dans dl N. Stoica, „Călușorul“ și „Ciobănașul“, iar după aceasta a urmat dansul până în zori. — Din venitul curat al acestei petreceri comitetul reuniunii a hotărât să dea o parte unei coriste spre a se perfecționa în străinătate în modistărie, cusătorie sau tricotaj.

Elin Gruia.

Sărăcie domnească. La școlile populare de stat erau vacante, luna trecută, 180 de posturi. Pentru acestea a publicat concurs, la care și-au prezentat cererile două mii de concurenți. Cei mai mulți erau învățătoarese.

Nu ne prinde mirarea, că ministrul școlilor include mereu școlile noastre, ca să înființeze școlile de stat, la cari să se adăpostească ceata de cărturari unguri leșinați de foame.

Impotriva episcopiei maghiare. Episcopul unit maghiar Pap Antal a trimis o circulară în limba maghiară către comunele înglodate în episcopia de Haidudorog, aducându-le cunoștință înființarea ei. În comunele românești, bravii noștri Români au protestat împotriva cetirii acestei circulare. În Sanislău de pildă au rupt circulara din mâna preotului, spunând că nu vreau să știe de episcopia străină.

Convocare. Adunarea generală ordinară pentru anul curent a filialei sibiene a Reuniunii „Crucea-Roșie” se va ține în 6 Februarie a. c., la oarele 4 d. a., în casa comitatului. La aceasta adunare generală vor lua parte și acei membri noi, cari au intrat în mod numeros în timpul din urmă.

Adunări mari în orașele României în contra Bulgariei. La Craiova, Braila, Slatina și în alte orașe s'au ținut Duminica trecută adunări mari, în cari fruntași politici, cari sunt membri ai partidului guvernamental, au îndemnat guvernul să fie cât se poate de aspru față de Bulgari, altminteri îl părăsesc. La Craiova a vorbit și prințul Știrbei.

Emigrările. Tot mai greu e de trăit în nenorocita noastră țară. Numai din comitatul Solnoc-Dobăca, în majoritate românească, au emigrat în 1912 peste trei mii de oameni, toți în plină putere de muncă. Iar guvernul, în loc să se gândească la îmbunătățirea stării materiale a poporului, a runcă milioane pentru maghiarizare și pentru căpătuirea tuturor puterilor.

Coadă la topor s'au făcut, după cum spune „Gazeta Transilvaniei”, câțiva preoți, învățători și alți Români (?) din Trăsnea, aranjând o petrecere ungurească cu ciardaș și alte rusini naționale, de dragul celor câțiva străini pripășiți acolo. În loc ca prin părăsirea lor să le arete drumul, de unde au venit, acești nenorociți s'au grăbit să le lingă tălpile. Rușine! Poporul nostru de-acolo va ști, cu ce le e dator celor ce joacă la un loc cu dușmanul și-și pocesc numele pe invitări pentru petreceri străine.

Germania își mărește armata. Față de primejdia, care amenință mereu pacea europeană, Germania vrea să-și mărească armata cu încă trei corpuri de armată.

Perderile Bulgarilor, Sârbilor și Muntenegrinilor în războiul balcanic. Am dat și noi în câteva rânduri date statistice despre pierderile suferite de aliații balcanici în războiu. Acum publică date chiar guvernele acestor state. Ministrul de războiu bulgar spune, că au avut 21 de mii soldați și 284 de ofiteri morți și 51 de mii soldați și 876 ofiteri răniți sau bolnavi. Din soldații bulgari dela Ceatagea s'au îmbolnăvit 35 de mii de holeră, murind trei mii.

Ministrul de războiu sârb publică numai numărul răniților și bolnavilor, cari ar

fi de 35 de mii. Aceștia sunt numai răniții aduși în Serbia, căci despre cei rămași în Turcia, nu spune nimic. Despre morți nu spune nimic, se crede însă, că Sârbii au avut peste 40 de mii de morți.

Muntenegrinii au avut zece mii de morți și de răniți, ceea ce face a șaptea parte din armata lor întreagă. Cei mai mulți s'au prăpădit la asalturile făcute de muntele Taraboșului de lângă Scutari, pe cari Muntenegrinii credeau, că-l pot cuceri cu iataganele și cu revolverele.

Despre *Greci*, cari n'au avut multe lupte, se știe numai atâta, că au pierdut foarte mulți soldați în jurul Ianinei, unde vor mai perde încă.

Conviețuirile animalice. În Bănat mai ales trăesc multe păsări ca animalele, adevărat necununați. Vrednicul notar român Alexandru *Murășan* din Gavojdia a dat ordin, ca toți cei trăitori ca animalele să se cunune în timp de 30 de zile, altminteri vor fi amendați. N'au ascultat. Atunci i-a amendat. Toți aceștia s'au înștiințat acum la primărie și la preot, că vor să se cunune.

Cultura maghiară. În Cluj, unde din aproape 61 mii de locuitori sunt peste 50 de mii Maghiari, sunt aproape 19 mii de analfabeți, adevărat neștiutori de carte! Nu e mirare, că guvernele dușmane oricărei culturi a poporului, lasă chiar și pe Ungurii lor fără carte. Dar lor cel puțin nu le include școlile, ca nouă, numai ca Români să rămână fără învățătura.

Un paș înainte. Ni se scrie: Locuitorii comunei Căvâran (comitatul Caraș-Severin) au serbat ajunul Crăciunului cu bucurie foarte mare. În seara ajunului s'a dat o petrecere serbătorească din partea tinerimei școlare din loc, sub conducerea dlui învățător Ioan Gaslar, care a fost împreună cu cântări bisericesti și colinde. Totodată s'a jucat și piesa teatrală în 2 acte „Dujmanoasa” de M. Drăgan, în care s'a combătut neîndurarea față de săraci, precum și beția, lenea, fala și prostia. Rolul cel mai greu l'a avut fiica dlui preot din loc, doamna Aurelia Lăpăduș, ca mamă, pe care l'a jucat foarte bine. A fost admirată și de o fetiță tinăra a dlui comerciant din loc V. Teran, care nici decum nu și-a pierdut prezența în fața publicului, Măriuța Sirbu în rolul Anuței, fiica dujmanoasă, precum și Ana Fiit în rolul Rușitei, ca ghicitoare, încă au jucat foarte bine rolurile lor. Nicolae Daia, în rolul lui moș Crăciun, cu cuvinte frumoase a îndemnat fetele să-și iubească: limba, legea, portul și datinele lor. Asemenea și celelalte fete precum și copiii colindători și-au achitat bine rolurile lor.

La finea piesei teatrale s'a declamat poezia: „Tot paore-i mai bine”, de Dr. G. Gârda, prin Constantin Daicoviciu, stud. IV. gimn., care a plăcut foarte mult publicului numărând ce a fost de față.

Tot cu aceasta ocaziune amintesc și fapta frumoasă a doamnei Catarina Teran din loc, care pe spesele D-sale a făcut pomul Crăciunului întru pomenirea vrednicului D-sale părinte repostat, Ioan Pocrian. D-zeu să-i primească jertfa frumoasă ce a făcut-o, și trăiască mulți fericiți ani cu întreaga familie, ca să mai poată face bucurie copiilor nevinovați; iar pe părintele D-sale, Ioan Pocrian, D-zeu să-l odihnească, căci a fost creștin bun și de omenie.

Aceasta petrecere care a fost prima

în Căvâran, s'a făcut la îndemnul dlui preot Eftimie Lăpăduș, și s'a adunat un venit curat de 48 cor., cari bani s'au și trimis Ven. Consistor diecezan din Caransebeș pentru fondul „Seminariului Episcopesc”. Suprasolviri au încurs dela următorii: Familia V. Teran 5 cor., Aurelia Lăpăduș 2 cor., Aurel Spătan preot în Sacul 2 cor., V. Țărian înv. în Sacul 2 cor., V. Caba notar 50 bani, Dan. Daicoviciu înv. în peno. 2 cor., Silvester Lajos înv. de stat 50 bani, N. Iorga faur 1 cor., A. Schevertner ciobotar 1 cor., Un suflet fără nume 2 cor. Înainte cu D-zeu Căvărănteni!

Un suflet fără nume.

Fată spion. La Cattaro, în Dalmația, unde sunt mulți feciori de-ai noștri mobilizați, poliția a văzut un om tinăr învățându-se mereu pelângă întăriturile (cetățile) de-acolo. Bănuind, că e un spion, l-au arestat. Cercetându-l, au aflat, că e o fată, care încă nu vrea să vorbească nimic, prefăcându-se că e surdo-mută.

Lupte în Tripolitania. Cu toată pacea încheiată între Italia și Turcia și cu toate că viteazul Enver-bei a plecat de-acolo, ca să lupte acum împotriva aliaților balcanici, în Tripolitania nu e liniște. Arabii se mișcă mereu și nu de mult au atacat trupe italiene pricinându-le mari pagube.

Isprăvile unui caporal nebun. La Nevesinie, în Herțegovina, a înebunit un caporal din regimentul 18 de infanterie. El a luat o pușcă încărcată și descăr-când-o, a omorât trei soldați și a rănit greu pe alți trei. A venit apoi un pichet de soldați, ca să-l aresteze și să-l lege. Nebunul a mai omorât încă un soldat și numai după o luptă înverșunată a putut fi omorât cu focuri de pușcă.

Nenorocire la o vânătoare. Un conte din Germania a aranjat o vânătoare mare, la care a invitat mai mulți conți și baroni. Când să-i dea feciorul lui pușca, cocoșul s'a acățat de o crenguță și pușca s'a descărcat în flămânzarea contelui. Cu toatecă era încărcată numai cu alicie (șireduri), descăr-cându-se prea de aproape i-a făcut contelui o rană așa de grea, încât a murit îndată.

Întâmplarea aceasta dovedește de nou cu câtă grijă trebuie să umblăm cu armele.

Prins pe urma unui vis. Dela un fotograf din Chezdi-Oșorheiu a furat câteva șase lămpi electrice mici. Hoțul n'a putut fi prins. La câteva zile după furt, fotografu-l a visat, că lămpile i le-ar fi furat un învățăcel dela o pitărie din apropiere. El a spus visul unui polițist. Acesta a chemat numai decât pe învățăcel și luând la întrebări, învățăcelul a mărturisit că într'adevăr el a furat lămpile.

Carne de mortăcină. La spitalul din Hodmezevașarheli au fost aduse cinci persoane, tatăl, mama, un cumnat și doi copii, cari mâncând carne de mortăcină s'au otrăvit. Familia aceasta avea un porc gras. În cocină veniau însă și mulți cloțani (guzgani), cari mâncau din troaca porcului. Ca să-i prăpădească, proprietarul a pus otravă în cocină. Din otrava aceasta a mâncat și porcul, așa că într'o dimineață l-a găsit mort. Se vede, că Ungurii de pe pustă mănăncă mortăcinile, căci și păgubașii aceștia au făcut gulașuri și papricașuri dela carnea mortăcinii, care era otrăvită și de care s'au otrăvit și ei.

Călimdarul Poporului pe 1913.

Ca în toți anii, așa și în anul acesta, „Călimdarul Poporului” este cel mai bun, cel mai bogat în cuprins, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Despre asta se poate convinge oricine, îndată ce a luat în mână acest călimdar, care cuprinde

preste 200 pagini numai literatură de citit,

dar la o altă cu celelalte publicații cuprinde la

350 de pagini

De altcum „Călimdarul Poporului” și trebuie să fie *cel mai bun* dintre toate, fiindcă este și *cel mai vechiu* călimdar pentru poporul nostru. Doar în decursul celor 28 de ani, decând apare, ceice îl îngrijesc s’au orientat destul de bine, că de ce are lipsă poporul românesc.

Dovezile sunt următoarele: „Călimdarul Poporului” spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — *cum va fi vremea în anul 1913*, după călimdarul de 140 ani, apoi toate cele de lipsă despre poșta, telegraf, ștempele etc., precum și numele tuturor bărbaților noștri, cari stau în fruntea Conzistoarelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre școalele noastre populare, despre gimnaziu, seminarii, școalele de fete, apoi numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, însori sătești, bănci, tipografii etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele conducătorilor lor. Ca un lucru bun, ce trebuie să se afle într’un călimdar cum se cade, se poate numi felul cum sunt aranjate

târgurile de țară după luni și după comune

unde se arată pe lângă târgurile de mărfuri și

târgurile de vite, oi, cal etc.

Aceasta e o întocmire, ce nu se află în nici un alt călimdar românesc, decât în „Călimdarul Poporului”.

Dar fiindcă noi voim a da celitorilor, pe lângă partea calendaristică, și alte lucruri frumoase și folositoare de citit, — dacă vom lua în mână „Călimdarul Poporului”, atunci vom vedea, că în el se află o sumedenie de învățături și povețe. Vom aminti numai unele articole mai de seamă.

Partea literară

se începe cu: frumoasa poezie (cu 2 ilustrații) despre Mihailu Viteazul „Goros-kău”, de Nicolae Iorga. Urmează apoi un interesant articol despre *Basarabia* (cu 6 ilustrații) și un *Cântec din Basarabia*.

După acest articol istoric se află povestirea *Mal mare e mîntea decât banii*, de C. Rădulescu-Codrin, apoi frumoasa poezie *Vis de aur de Volbură Poiană*, careia îi urmează instructivele articole *Șfantul Ioan Gură de aur despre creșterea copiilor și Rugăciunea*.

Inflăcărata poezie *Ardealule țară de țară*, de P. Pădure și *Din proverbele lui Solomon* încă merită o deosebită atențiune.

Urmează apoi articolul: *Cum poți ajuge la adânci bătrânețe*, poezia *Arhanghelul de răposatul poet Dr. Ioan Borgia*, un articol despre *Expozițiile de copii*, anecdota de Speranță *Boerul pe cea lame*, cântecul plugăresc *Până mă știu cu moșle*

de Petru O. Orășanu, și *Cântecul vierilor* de I. U. Soricu.

Ca ceva nou aducem în acest an

Călimdarul gospodăriei

unde se dau tot felul de povețe și sfaturi, cum trebuie să lucre un econom harnic peste an. Acest articol intitulat „Călimdarul gospodăriei” se întinde pe o seamă de pagini. Toate îndrumările sunt aranjate după luni. Aci economul nostru află ce trebuie să lucre de pildă în luna lui Martie la câmp, în viie, în grădina de pomi, în stupină etc., — tot asemenea se dau povețele pentru toate cele 12 luni de peste an.

La sfârșitul acestor interesante povețe se află articolul

Advocatul poporal

în care se dau foarte folositoare îndrumări pentru oamenii noștri asupra legii despre dreptul de proprietate, dreptul de zalogire și cartea funduară.

După acest articol urmează o mulțime de

Poezii populare

din Feldru, Reteag, Măceu, Selagiu, de pe Olt, din Cățcău, Gherla, Sâncel, Bănat, Avrig, Succag, Rodna, țara Oaşului etc. etc. De d-șoara *Marla Cunțan* încă sunt publicate niște frumoase poezii populare din Mărginime, de pe Câmpie etc.

Incheierea părții literare a Călimdarului o formează rubrica

Răvașul nostru

care se estinde pe vr’o 30 de pagini. Aci ni-se spune toate lucrurile — bune și rele — mai de seamă, ce s’au petrecut peste an, atât la noi Români, cât și în alte țări străine. La sfârșitul *Răvașului* — care nu se află în nici un călimdar de-ale noastre — se povestește pe mai multe pagini toate întâmplările mai de căpetenie dela

Războiul din Balcani

Asupra acestui războiu nu se află nimic scris în călimdarele, ce au apărut până acum. Noi am amănat însă puțin scoaterea călimdarului tocmai pentru a putea aduce știrile mai de seamă despre războiu. Ba în călimdar dăm

40 de ilustrațiuni dela Războiul din Balcani

Intre cari: Fotografia regiilor Bulgariei, Serbiei, Greciei, Muntenegrului, Sultanul Turciei, vederi din Constantinopol, din Macedonia, bătaia dela Kirkilise și Adrianopol, aprinderea orașului bulgăresc Varna, prinderea soldaților turci din partea Bulgarilor, orașele Üsküb și Adrianopol, vederi din Salonic, Scutari, Podgorița (orașe unde s’au dat lupte mari). În alte chipuri ni-se arată cum sunt îmbrăcați soldații turci, bulgari, sârbi, greci și muntenegrini. Afară de aceste ilustrații se mai află în călimdar încă

alte 28 de ilustrațiuni

cu vederi din Basarabia, fotografiile răposaiilor Dr. Lemeni, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. I. Borgia, bustul lui Barișiu, fotografia lui și casa unde s’a născut, apoi niște frumoase fotografii dela expoziția de copii din Rășinari, a dlor Prea Sfinția Sa episcopul Cristea, marele mecenat Stroescu, Octavian Goga și Victor Tordășianu și alții, cari au luat parte la aceasta expoziție.

Prețul unui exemplar 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bu-

cata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de postă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă posta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 1 Martie st. n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foi Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plătirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 28 bani aceluia cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani aceluia cari comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și poșta, fiindcă pachetul se trimite neplăt.

Într’un pachet de 5 chilo întră 30 bucăți. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă poșta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călimdarele se plătesc numai la scoaterea dela postă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți ceice comandă călimdare, sunt rugați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm aceluia, cari comandă câte 4—5 călimdare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela postă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult poșta. De aceea să se trimită banii înainte.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*.)

- 19 Ianuarie: Proștea mare, Sângiorgiul-săsesc, Teaca.
- 20 Ianuarie: O-Pécska (comit. Arad).
- 21 Ianuarie: Barot, Cătina, Cetatea-de-baltă, Eted, Gherla, Ghierghio-Ditru, Ghiriș, Nocrichiu, Prejmăr, Sintireag (Somkerék).
- 22 Ianuarie: Huedin.
- 23 Ianuarie: Lugoj, Armeni, Bachnea, Nadeșul-săsesc.
- 24 Ianuarie: Almașul-mare (com. Cluj) Cehul din Selagiu, Măgheruș.
- 25 Ianuarie: Lugoj.
- 26 Ianuarie: Turda, Zeteleaca.
- 27 Ianuarie: Bistrița, Ciozven, Simand.
- 28 Ianuarie: Carțulău, Honda.
- 31 Ianuarie: Beiuș, Mediaș.
- 1 Februarie: Ațel, Jibău, Mocrin, Sănuț, Mărtinul-Homorodului, Soborșin, Tășnad.
- 2 Februarie: Hațeg.
- 3 Februarie: Aita-mare, Chibed, Săgedin.
- 4 Februarie: Buteni, Cincu-mare, Covanasna, Papoț.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Dr. Hirsch Adolf,

advocat,

aduc la cunoștință, că mi-am premutat cancelaria advocațională din Sibiu, strada Măcelarilor de sub Nrul 7—9 în strada Cisnădiei sub Nrul 5. (edificiul băncii de asigurare Transilvania). Intrarea pe poarta principală, parter în stânga. 860 2—4

1—2 băleți

se primesc ca torțăcei în Franzelăria lui Toma Lupaș, în Săliște. 866 8—5

De vânzare

Din mână liberă este o moară cu 2 petri și motor de benzin de 16 puteri de cai și cu filindru de cerneț, în bună regulă, așezată pe pământul propriu, în jurul Sibiului. Numele proprietarului se poate afla la administrația „Voii Poporului”. Pentru răspuns este a se trimite o marcă de 10 bani. 871 8—4

Două moșii

rafiătoare pe Câmpie, în jurul Mureș-Oșorheiului, arat de dat în arândă. O moșie de 500 jugăre catastrale, iar cealaltă de 1700 jugăre. Prețul de arândă 28 c.r. pe un jugăre anual. Moșile se pot lua în arândă fiecare singură sau eventuale și amândouă la oaltă. Doritorii să se adreseze la Mandl Vilmos în Mureș-Oșorhei (Marosvásárhely). 9—

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să rămânând pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă îndesată inserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comenzi să primească la administrația FOAIA POPORULUI

O pășune

de 140 jugăre în Sovata, comitatul Mureș-Turii, departe de hii cam 2 km. cale ferată în comună, iar edificândă gară va fi 1 km. departe, pentru 400—500 oi sau vite ce corespund la această sumă, se dă în arândă sau se și vinde. Informații să pot primi de la Alexandru Gilgor, preot în Șardul securesc (Székelyvárd), u. p. Nyarad Szeceda. 879 2—3

Casă cu boltă de vânzare.

Se vinde din mână liberă casa lui Grigorie Boșiota în Bistrița, peste podul Budacului Nr. 61. Casa e cu prăvălie (b. lă cu licență) și cu trafic mică. Prăvălia merge foarte bine. Casa se vinde din cauza traiului rău cu femeia, fiindcă vreau să divorțez. Doritorii să se adreseze numitului proprietar. 882 2—3

Petroleum pentru salon

la cumpărări cu butolul K 30— pe 100 de chilo netto cassa

se află la 862 4—12

Frații Kroner

Sibiu, strada Trenului (Bahngasse) Nr. 9.

„ARDELEANA”, institut de credit și economii în Orăștie (Szászváros).

AVIZ.

Ardeleana institut de credit și economii în Orăștie-Szászváros primește depuneri

spre fructificare pe timp mai scurt cu 5%, iar pentru depuneri făcute pe timp mai lungă 5 1/2%.

Pentru depunerile corporațiilor de binefaceri: biserici, școli, reuniuni socotește 6%.

Darea o plătește institutul.

865 4—5
Direcțiunea.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr 188.

Postparcassa ung. 80,249.

„Banca generală de asigurare”

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU CORMA

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra viații în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Totdeauna aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informații să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE” dă informații gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA”.

428 41—

Fire cu ochiuri din oțel Nr. 29 c.

Ite (garnituri de războiu)

cu ochiuri în lungimea obicinuită de 15 mm, tare legal, cu băte cu tot, înălțimea 27 cm., ață Nr. 36 12.

Lungimea: 18 18 19 21 21 21 21 24 24
Nr. firelor: 650 720 840 720 770 840 900 780 960

Spete de țesut, cu dinți din alamă galbenă, 105 mm întreaga înălțime 18 “ lungimea cu:

300 330 360 390 dinți, 320 450 540 480 600

dinți, 21 “ lungimea cu: 330 360 390 420

450 480 dinți, 24 “ lungimea cu: 390 420

450 600 dinți, 27 “ lungimea cu: 330 420

450 480 540 600 dinți, 30 “ lungimea cu: 600 800 dinți, 34 “ lungimea cu: 380 dinți.

Spete cu dinți din oțel, 105 mm, 18 “ lungimea cu: 360 390 420 540

dinți, 21 “ lungimea cu: 390 420 450 540 dinți, 24 “ lungimea cu: 420 450 540 dinți, 27 “ lungimea cu: 330 dinți.

Acele spete cari nu sunt prescrise în această listă le expediez după dorință, repede și estin.

Listă de preț la cerere.

Carol F. Jickeli,

Sibiu și Alba-Iulia.

870 2—

Un tinăr Român

harnic și cinstit, caută ocupație ca magazinier, îngrijitor de lucrători la vre-o moșie, fabrică, sau moară etc., eventual ori și unde. Angajament și cu anul. Adresa: **I. B. Laterngasse Nr. 9, în Sibiu.** 891 1-1

P. T. Viticultori și Proprietari!

Grăbiți a procura alto. din ce-o mai alese soiuri de vin alb, roșu și negru: struguri de-erț, de masă, urcătoare pentru locuință și velle; Exquisite de rară specialitate dela pepneria cea mai ve-tită din Ungaria și străinătate: **Josif Molnar în Țerțarcea**, p. n. loco, Comit. **Bihar, Ungaria.** Catalogul cel mai nou la dorință să trimite gratis și franco. Altoii, Delaware, vit-ile, portaltii cu și fără rădăcină, toate productul nostru. 747 4-10

JOSIF MOLNAR

mare proprietar și pepnerist în **Țerțarcea**, p. n. loco, Comit. **Bihar, Ungaria.**

500 Coroane plătesc celui-co ar mai căpăta vre-odată durere

de dintr-ori li va miroși gura după-ce va folosi apă de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Rd Bartilla-Winkler Viena 19 1. Sommergasse 1. In Sibiu; la farmaciile: In Piața mare 10; In Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Cecei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușterice; str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Babșeșul-săsesc, farmacia Lederhülger; Sibiușoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceasă pretutindenea apă de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu s-a poate căpăta, trimite sticla cu 5 cor. 80 fl. franco. 839 11-

MILIOANE

folosesc contra

TUSEI

răgușolei, catarului, flegmii, catarului bronșial și de gât

Caramellele de piept

ale lui **Kaiser** „Trois Brand“

6100 atestate dela medici și prezați, înțitate prin notari publici, garanțate și accesul ușur.

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani. Se căpăta în toate apotecile, drogueriile și prăvăliile de colorație mai de tunte.

Ludovic Ferencz,

RECTOR DE BARBATI

ȘIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

noutățile

723 108-
sunt chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de cămășă, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită nou-știle de stoffe pentru pardisuri și „Haglam“, cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, imi permit a atrage deosebită atențiune a On. domnilor preoți și teologi absolvenți. — In cazuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripția crotura cea mai nouă.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

AVIZ.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depuneri dela

Coroane 2000 cu 5%, iar dela

„ 5000 „ 5 și 1/2%

Darea o plătește institutul.

849 7-11

Direcțiunea.

Berea albă și neagră

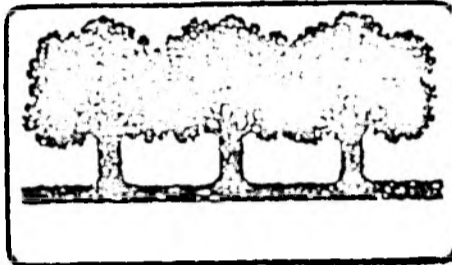
din

Bereria dela Trei-Stejari

in SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere o căutată și se beu cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orșe cât și la rate. 724 90--

Oă berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, să cumpărătorii se înmulțeso mereu.

Auleo!

La Tuso, răgușală și Introcnașe ajută sigur și ropede

Afurisita de tusa mă înecă.

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger mă scăpară iute.

In Sibiu să pona căpătă la apotecile:

Guido Fabritius, I. C. Molnar, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Karl Pissel, Alber Zink.

In Sebeșul-săsesc la apotecile Stefan Heitz, I. C. Reichard și Walter Metz.

741 20-26

Mare atentiune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiliană, Fabrică de mașini agricole, Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de motoare dela prima fabrică, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și mașini de treerat din renumita fabrică Hofherr dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trestie, Carton cătrănit pentru învălit, Pânză de sarmă pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți visita prima lină aceasta mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștientios.

Feriți-vă stumați agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de escroci.

581 88-

Renume universal

are ciasul de buzunar marca „Sirena”, 14 cor, aur american double, anker-remontor ce merge 36 de oare. Prin cumpărarea întregii produceri din aceste ciasuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cias, care posedă un mecanism prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucăți 9 cor. 50 bani. Mai departe oferez un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare cias se alătură în cinstă un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc, Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu rambursă prin 721 5 - 4

S. Kohane, export de ciasuri
Krakau, Sebastiangass Nr. 15.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în ultimul timp s-a vădit că în vremea de azi e blătoare la o bi multime a acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrase și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin desprinderea reței și-au slăbit sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca aceste boli îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie ceva care să dea tinerimei desigur, binevoitoare, sfat și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie ceva cărui oamenii să și credințere fără teamă, fără sfială și cu încredere în sfaturile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a înțelegii aceste năcașuri ori și ai, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specializat, conștiencios, care știe să dea asupra vetei sfaturi bune sexuale și să se alăture și morburilor ce deja eventuale există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al doctorului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körút 13), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește oricine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vetei sexuale asupra sârgii și sucurilor trupesti ale bolnavului să curățe, nervii să se întărească, tot organismul să se elibereze de mizeriile de boală, chinurile suferinței să se liniștească.

Fără perturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindece deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vinde are eliber și curățile cele mai negre, ranele sifilitice boala de țevă, beșic, nervi și sâmbărel, incontinentele de confuzie a minții, urmăriile onanității și ale sifilisului, erecțiile de spaimă slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămăturile, boala de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei o sală de așteptare separată și cură separată. În ceea ce privește cură, de bătaie nu este pederă, căci dacă cură, din ori ce cauză n-ar putea veni în pers. ană, atunci cu plăcere se va da răspuns amănunțit — așa deservit prin scrisoare (în epistolă e de ajuns foarte alături numai marca de răspuns) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curii, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit seacăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) 780 11 — Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta IV., Muzeum-körút Nr. 13.

Institutul de asigurare „TRANSYLVAINA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eține, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 30% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K 5.275,798-23	Șarcia asigurărilor cu foc sfârșitul anului 1911	K 127.763,744-—
Capitalul asigurat pe viață achitate	5.146,556-36	Fonduri de întemeiere și de rezervă	10.951,922-— 2,520,492-—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prsoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 787 19—

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de 734 20—

Haine pentru domni, dame, băieți, fete și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés și costume pentru dame.

Mare alegerei
Prețuri fără concurență!

Cel ima mare de
pozit de blănării!

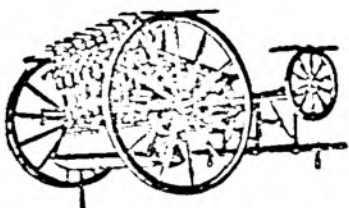
Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

Fratii Gömöri

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

* Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.

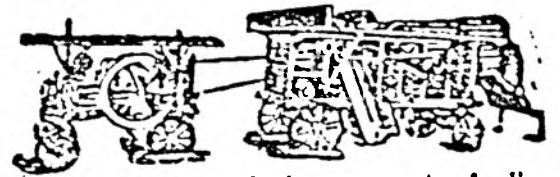
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde intru toate timpului de față.

Mașinile de înlătit cu motor, instalările de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma FRATII GÖMÖRI sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mâna

Garnituri de înlătit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăte pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de înlătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalări complete pentru țiglariei, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează cumpărătorii cruță proviziunea agentului, personal pe spesele noastre, prin ceeace de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă ajung deci mai ieftin la posesiunea mașinii și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

O casă

pentru economie, care constă din două odăi, bucătărie, șură, grajd și 298 metri pătrați grădină, se vinde din mână liberă cu preț ieftin. A se adresa la cancelaria Dr. Boncz, avocat, Sibiu, strada Clujului 39. 809 14-

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra bolii de anemie, lipsă de sânge, nervozitate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3-50, una mică Cor. 2-—. Se capătă în toate notecele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,

apotecar în Sibiu. 501 31-

O moșie și o moară de vânzare.

În comuna Roșcani și la 7 km. depărtare în comuna Mihăești aproape de Dobra, comitatul Mureșului, se vinde din mână liberă: O casă de zid cu pivniță și 5 odăi, situată la drum, grădină de 1/2 jug r, pământ arbor și fânaj 15 jugăre, dintre cari 4 grădini cu pomi și loc de vie. În comuna Mihăești, pe drum de comitat, în centru, o moară de mână cu 2 roți, de nou reconstruită, curte cu casă de zid și șură cu grădină, 5 jugăre pământ la câmp, dintre cari o grădină mare, aproape de casă. Să vând și separat de Roșcani. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: Maria Șirdea în Rădulești, p. u. Mureșului-Dobra. 877 4-

ATENȚIUNE

50,000 părechi de ghete!

4 părechi de ghete nouă pentru Cor. 8 — Pentru marea de pută a mai multor fabrici mari, am fost îndemnați a vinde o mare cantitate de ghete aduse cu prețuri de fabricare. De aceea căutăm ori și cui să părechi de ghete în aproape pentru femei și 2 pentru dame, de piele brasă sau neagră, galopate, cu călă, cu talpa bătută în cauciuc, fasciculi cu mai sau, fără oie. Măre măsură pentru. Toate 4 părechi costă numai Cor. 8 — Căpătare în ramburs. 808 2 1

G. WIENER, export de ghete, Crăciun Nr. 183. Scrieți-mi adresa și vămă return.

Contra tusei, răgușelii și catarului au efect mai bun 716 5-6

bomboanele Pemete ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem priyat bomboane de-ale lui RÉTHY, fiindcă sunt multe imitații fără valoare.

1 Carton 60 bani. O cutie mare 1 Coroană. Se cumpără numai bomboane Pemete-ale lui RÉTHY.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN SIBIU

Filiale: Brașov, Bezoardale, Elisabetopol, Lugoj, Mediaș și Mureșosorhei
Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânmiculașul-mare și Șelca-mare

Capital societar K 6,000.000—

Fonduri de rezervă și penziuni „ 2,350.000—

Portofel de cambii . . K 17,700.000—

Depunerile spre fructificare K 24,600.000—

Imprumuturi ipotecare „ 12,400.400—

Scrierile fonciare în circulație „ 10,000.000—

primește depuneri spre fructificare cu **4-5%** după termenul de abdicere, plătit însoși darea de interese,

execută ASEMĂNĂRI DE BANI LA AMERICA și îngrijește încasări de cecuri și asigurații asupra orișărei pieți, mijlocește tot felul de afaceri de bancă. Ori ce informații se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

782 8--

Directiunea.

Mobile

in toate stilurile, cea mai solidă executare

moderne

pe lângă garanția recomandată

Emil Petruțiu

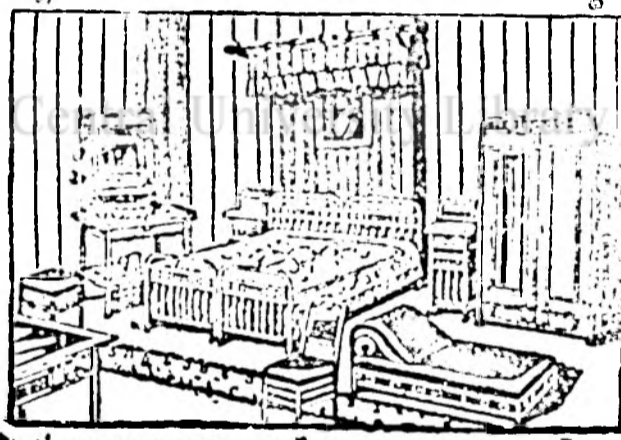
fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătura în lutreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobile zilnic deschisă, fără silă de cumpărare.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biroul nouă și vechi.

Ocaziune ieftine potrivită

la prăvălia de încălțăminte **Vasilie Man**, „La cisma mare roșie“ Sibiu, strada Ocnei Nr. 7 pe lângă prețuri ieftine.

Orașe și punci cu prețuri de reclamă la Crăciun de acum înainte până la 10 Ianuarie 1913.

Prețurile:

Ghete pentru copii Chevreax și Box sau Kaly, mărimea 20-25 =	K 3-4
Ghete pentru copii	26-28 = 4-5
Ghete pentru copii	29-34 = 5-7
Ghete pentru băieți	35-39 = 7-9
Păpuc de jumătate pentru dame Chevreax și Box sau Kaly	4-14
Ghete înalte pentru dame	8-14
Ghete de ucru pentru domni, tari, execuție în Kaly sau piele de vișni	7-
Ghete pentru domni cu gumă sau băeri, în Chevreax sau Box	9-50
Ghete pentru domni cu bumbi sau Ideal	10-
Ghete pentru domni Kobrak	14-
Ghete pentru domni Oslaria	13-
Ghete pentru domni, formă americană	13-
Ghete pentru domni, formă americană, cu bumbi și băeri	16-
Ghete pentru domni, piele Antilope în toate colorile	30-

Mare alegere în cisme pentru copii și domni.

Camăși

cu 4, 5, 6, 7, 8 și 9 coroașe.

Principiul meu este: Câștig puțin, vânzare mare! În duminici și sărbători e deschis înainte de amiază până la 10 ora.